

(Tyto programy súvisia s uvedenými programami ochrany ťek.)

• *Ochrana prírodných oblastí (programy národných, resp. mezinárodných parků v rámci iniciatívy "Stavební kameny pro Evropu"):*

- Jizerské hory a Krkonoše (ČSFR, Polsko)
- Národní park Podunaj (ČSFR, Maďarsko, Rakousko),
- Východní Karpaty Bieszczady (ČSFR, Ukrajina, Polsko),
- Bielowiezsky les (Bělorusko, Polsko),
- Sileská planina - Aggetelek (Maďarsko, ČSFR),
- Národní park Djerdap (Jugoslávie - Srbsko, Rumunsko),
- Tatranský národní park a Pieninský národní park (Polsko, ČSFR).

V případě programů, které ještě nebyly stanoveny, by měly být podniknuty některé kroky, včetně vytvoření pracovních skupin. Zúčastněné země souhlasí s budoucí možností dalších programů spolupráce.

Paneurópsky seminár o vidieckej krajine

Starostlivosť o vidiecku krajinu - prírodu a krajinu ako celok - dostala sa medzi najzávažnejšie otázky, ktoré rieši Rada Európy. Stála komisia pre ochranu a riadenie životného prostredia a prírody (CDPE) vytvorila r. 1991 na obdobie troch rokov komisiu špecialistov pre otázky vidieka, prírody a krajiny. Jej úlohou je navrhovať stálej komisii (CDPE) opatrenia, zamerané na posilnenie trvale udržateľného rozvoja vidieka, podporujúce ochranu prírody a krajiny so zreteľom na obnovenie vidieckej krajiny, jej ekologickej stability a infraštruktúry, osobitne v územiach s intenzívnym poľnohospodárstvom. Súčasne by mali brať ohľad na udržanie obyvateľstva vo vidieckych oblastiach (menovite v horských), kde ho ubúda, v súvislosti s komplexným rozvojom vidieka.

Dočasná komisia plní tieto úlohy najmä vypracúvaním štúdií, ktoré analyzujú vyvážený rozvoj vidieckej krajiny a rozpracúvajú návrhy na spôsob zachovania prírodných prvkov v súčasnej poľnohospodárskej využívanej krajine v Európe.

Jednou z ďalších konkrétnych aktivít je príprava a organizácia paneurópskeho seminára, venovaného vidieckej krajine, ktorý ju v názve charakterizuje ako krajinu medzi dvoma extrémami: na jednej strane prebieha jej devastácia a na strane druhej nadužívanie. V podtitule sa hovorí, že ide najmä o otázky, ako riadiť krajinu, aby to bolo v prospech prírody, vidieka a krajiny. Seminár sa uskutoční 19.-21. októbra 1992 v sídle Rady Európy v Štrasburgu. Jeho účastníci by mali získať obraz o úspešných alebo rozdielnych pokusoch a snahách stimulovať hospodársky rozvoj vidieka, ktoré rešpektujú životné prostredie, umožňujú rozvoj prírody a majú priaznivý vplyv na krajinu. Mal by sa tu obhajovať uvážlivý rozvoj krajiny s vysokou kvalitou, pri súčasnej ochrane územia s vysokým stupňom tradičných prvkov aj popri ich dynamickom rozvoji. Seminár by mal dokumentovať prepojenie medzi ochranou významných území, ich rozvojom a produkciou.

Podujatie je určené širokému okruhu záujemcov - od vedcov, projektantov, špecialistov v jednotlivých odvetviach až po politikov a pracovníkov riadiacej sféry.

V jeho programe sa zdôrazňuje snaha na základe porovnávania lepšie pochopiť štruktúrne, kultúrne a ekonomické rozdiely medzi rôznymi typmi vidieckej krajiny v Európe. Mal by prispieť k formovaniu rozsiahlej európskej siete špecialistov schopných riešiť konkrétne problémy rozvoja a ochrany vidieckej krajiny na rovnakej úrovni. Závěry budú podkladom návrhov konkrétnych oparení pre členské krajiny Rady Európy. Účast je výberová a ohraničená počtom 120 účastníkov.

Seminár bude mať 3 hlavné tematické okruhy:

- *Aká je budúcnosť horských krajín*, predsedá Correira Da Cunha (Portugalsko), vyžiadané referáty zo Švajčiarska, Francúzska, Nemecka a Lichtenštajnska.
- *Budúcnosť tradičných vidieckych krajín*, predsedá Kostas Kassioumis (Grécko), vyžiadané referáty z Veľkej Británie, Švédska, Portugalska, Francúzska a ČSFR.

- *Komplexný rozvoj vidieka v regiónoch s intenzívnym rozvojom poľnohospodárstva*, predsedá Milan Ružička (ČSFR) a Arpád Kákonyi (Maďarsko), vyžiadané referáty z Holandska, Belgicka, Nemecka Poľska Maďarska, Veľkej Británie, Švajčiarska a Talianska.

Za ČSFR bude M. Ružička referovať o ekologickej stabilite, optimálnej priestorovej organizácii, ako aj o biologickej diverzite vidieckej krajiny. Ilustrovať to bude na príklade Východoslovenskej nížiny a Zamaguria, ktoré majú rozdielne ekologicke a socioekonomické podmienky na poľnohospodárstvo. Východoslovenská nížina je intenzívne využívaná poľnohospodárska krajina, zmenená rozsiahlymi odvodňovacími a melioračnými prácami, ktoré boli v rozpore s prírodnými podmienkami. Krajinnokoekologické návrhy sa zamerali na optimalizáciu krajinnéj štruktúry a využívanie pôdy, ako aj na zväčšenie biologickej diverzity. Región Zamaguria sa nachádza medzi TANAPom a PIENAPom pri hraniciach s Poľskom. Táto poľnohospodárska krajina sa viacmenej približuje prírodným podmienkam. Do značnej miery bola uchránená pred intenzívnymi premenami počas kolektívizácie poľnohospodárstva. Je to príklad prírode blízkej krajinnéj štruktúry s biologickou diverzitou. Návrhy sa zamerali na zachránenie jestvujúcej ekologickej kvality krajiny a obnovenie narušených častí úzamia.

Konfrontácia týchto dvoch extrémov v rozvoji našej vidieckej krajiny s príkladmi z iných častí Európy umožní navzájom lepšie pochopiť špecifiká jednotlivých európskych krajín pri starostlivosti o trvalý a ekologicky priaznivý rozvoj vidieka, prírody a európskej krajiny.

Milan Ružička

